

PANUN pakinoita

Mestarimaalauksia painojäljennösinä ja »käsinmaalattuja» tauluja

Niinhan sitä puhutaan, että muuankin kulkukauppias, jälleennyöyjä, kehui tavaraansa näin: ostakaa hyviä oikeita käsinmaalattuja tauluja!

Me ostamme hyvin paljon »käsinmaalattuja». Meille kaupataan niitä joskus hyvinkin arvovaltaisissa kaupunkiliikkeissä, jotka eivät ole varsinaisia alan ammattiliikkeitä. Meille myydään niitä maaseudun sekatarvakaupoissa ja me ostamme näitä luonnollisemmiksi tauluja kotimme kaunistukseksi. Hintaero on ratkaiseva tekijä emmekä monikaan ajattele, että säästämällä tällaiset rahat kertaostoon voisimme hankkia muutamia todella hyviä tauluja, ei tehtyjä vaan syntyneitä. Makuhan tietysti on niin monenmoinen — de gustibus non est disputandum, makuasioista ei kannata kiistellä, näin totesivat jo kunnan roomalaiset. Mutta kuitenkin, sillä taiteellista makua voi toki kehittää. »Tavallinen ostaja» voisi turvautua asiantuntijapuun, niinkuin jotkut järkevät »tavalliset ihmiset» tekevätkin. Hän voi oppia muutamassa vuodessa näkemään taideteoksessa sellaista, jota hänellä hetkellä lainkaan ei huomaa. Ostokyyryläitä tässä on samoin kuin kirjallisuudessaakin. Varsinkin silloin, kun joudutaan ostamaan joku muistolahja eikä ostajissa ole muita kuin tällaisia ns. maalikoita, on syytä turvautua asiantuntijapuun. Käy muuten niinkuin sen entisen nuorenpa-

rin, jolle tuli hätä, kun Fiina-tähti oli tulossa visiitille. Olivat saaneet lahjaksi hirveän määrän erilaisia maljakoita ja nyt kyse li toinen toiselta, että missä on se Fiina-tähtin maljakko, missä — komerossa!

Kun ei ole makua eikä rahaa ollakseen kriittinen taideoistoissa, on yhtä hyvä turvautua saatavissa oleviin syväpaino- ja värikuvajäljennöksiin todellisista tunnustetuista töistä eikä aina vain hankkia joltain epämääräisesti jäljennettyä »Taistelevat metsot», mikä klassillinen esimerkki kai tässäkin on syytä mainita. Kotiväkeni on jo aikoja sitten kauniisti kehystyttänyt muutamia tuollaisia mestarteosten jäljennöksiä, joita varsinkin ennen vanhaan oli runsaasti saatavissa valtavakokoisten loisteliäiden joulujulkaisujen liitteinä. Nuo taulut ovat minulla edelleen seinillä ja antavat ajattelemisen aihetta silloin tällöin.

Kesämökille tuollaisia painojäljennöksiä usein kertyy. Lähtökohtana tälle alakertapakinalle oli oikeastaan pari mainitunlaisia painotuotetta, joihin taideteokseen kumpaankin olen suuresti ihastunut. Kesäläni vanhan ylikamarin seinälle kiinnitin äskettäin Albert Edelfeltin maankuulun »Leikkiviä poikia rannalla», josta voisin kirjoittaa uuden pakinan joka kesä. Se on kertakaikkiaan niin elävästi poikavuodet mieleen palauttava, että en toista sellaista taulua tiedä. Kivikkoisen matala ranta ja siinä kolme poikaa laivojaan uittamassa. Kivellä kyyröttävä päivänpahtama pel-

lavatukka ohjailee kepakolla pientä kaksimastoista, joka purjeet pullollaan juuri saapuu »satamaan». Kaveri seisoo pikkukivellä vieressä — paitasillaan, niin että variksensaappaiset jalat näkyvät koko komeudessaan. Kädessään on hänellä ilmeisesti paperipurjeinen kaarnavene. Kolmas naskali on juuri kääri-nyt polvihousunsa niin ylös kuin mahdollista ja valmistautuu kahlaamaan. Laineet liplattavat lystikkäästi. Taaempaan leviää lahti laajemmaksi ja vastarannalla näyttää joku purjelaiva ja ongari ankkuroineen ja kai lastaavan. Kertakaikkiaan mestarillisesti vangittu tilanne!

Toinen tarkoittamani taulu on Eero Järnefeltin »Isäntä ja rengit». Molemmat sisältyivät tohtori Aune Lindströmin toimittamaan mappiin »Suomalaisia mestarimaalauksia I», joka muutamia vuosia sitten ilmestyi markkinoille. Viimemainitussa on tunnelma samoin aito, mutta kun edellisen aiheena on toiminta, on jälkimmäinen resignation kertakaikkiaan mainio psykologinen tutkielma. Maalaistalon vihreällä nurmikolla loikoo kolme renkiä rentonaan — on selvästi hellepäivä. Miesten asennot puhuvat puolestaan! Vanha isäntä näyttää kulkevan, laahustavan siitä ohi, mutta niin verkkaisesti, että hänkin vaikuttaa pysähtyneeltä. On kuin aika kertakaikkiaan olisi pysähtynyt. »Pitkä aittakin haukottelevine luhtiaukkoineen näyttää ottavan osaa tunnelmaan», kirjoittaa siitä taidetohtori.

Tämä taulu on aina tuonut mieleeni Juhani Ahon savolaiset kansankuvaukset ja nimenomaan hänen ensimmäisiin kuuluvan lastunsa »Kievarin pihalla», jossa todella on juuri samantapai-

nen mestarillisesti kuvattu hellepäivän hiiskumattoman hiljainen hetki kuin kesäpäivän seisaus ikään Molemmilla näillä mestareilla, jotka sitäpaitsi olivat hyviä ystävyksiä, sillä nuori Brofelt-Aho tutustui Järnefeltin poikiin heidän vanhempainsa kauniissa Helsingin-kodissa jo ylioppilasvuosinaan, on paljon yhteistä. He olivat realisteja, mutta myös humoristeja.

Ilokseen tällaisia kuvajäljennöksiä katselee, joten alkämme kuvitelko, että äkkirikkaiten kanta, että vain niinjaniinpaljon maksanut taulu sellaisissajalaisissa kehyksissä on tarpeeksi arvokas »sivistyskodin» seinälle.

Ja jokoahan sitten pitäisikin lähteä laittamaan leikkiville pojille pari lehtipurjetta kaarna-veneeseen!

PS. — Tuonnoiseen Ester Ståhlbergia koskevaan pakinaani haluaisin tehdä pari pientä korjausta. Hajamielisyksissäni (sellainenhan aina annetaan anteeksi!) kirjoitin, että Oulun monista kirjailijoista kaikki kahta lusuunottamatta ovat naispuolisia, mutta tarkoitin luonnollisesti: juuri päinvastaista, sillä naiskirjailijoista voimme mainita rva S:n lisäksi vain Saara Wacklinin. — Varjakanretken, josta rva Ståhlberg puheenaollessa yksityiskirjeessään mainitsi, on täytynyt suuntautua Franzénille Varjakan saareen eikä Vanhaan Varjakkaan mantereelle, koska kirjoittaja v. 1900 jälkeen, jolloin kapteeni Franzén jo oli muuttanut mantereelle, ei enää oleskellut Oulussa.